

Ε.Λ.

Handwritten signature

Αριθμός 97/2020

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2΄ Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Μιλτιάδη Χατζηγεωργίου, Προεδρεύοντα Αρεοπαγίτη, κωλυομένης της αρχαιοτέρας Αρεοπαγίτη Αβροκόμης Θούα, Θεόδωρο Κανελλόπουλο, Κωνσταντίνα Μαυρικοπούλου, Αικατερίνη Κρυσταλλίδου – Μωρέση και Μυρσίνη Παπαχίου - Εισηγήτρια, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 23 Σεπτεμβρίου 2019, με την παρουσία και της γραμματέως Θεοδώρας Παπαδημητρίου, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσιούσας – καλούσας: υπό ειδική εκκαθάριση ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ», που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα από τον ειδικό εκκαθαριστή της. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Κωνσταντίνο Παναγόπουλο, με δήλωση του άρθρου 242 παρ.2 του Κ.Πολ.Δ.

Του αναιρεσιβλήτου – καθού η κλήση: Παντελή Ορφανίδη του Παναγιώτη, κατοίκου Δράμας. Εκπροσωπήθηκε από τον

πληρεξούσιο δικηγόρο του Πάρι Αναστασάκο, με δήλωση του άρθρου 242 παρ.2 του Κ.Πολ.Δ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισιγήτρια

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 14-1-2008 αγωγή του ήδη αναιρεσιβλήτου, που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 3102/2010 μη οριστική, 1110/2012 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 4839/2013 του Εφετείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζήτησε η αναιρεσείουσα με την από 26-7-2016 αίτησή της, επί της οποίας εκδόθηκε η υπ' αριθ. 248/2018 απόφαση του Αρείου Πάγου, που ανέβαλε τη συζήτηση της αιτήσεως αναιρέσεως μέχρι την έκδοση οριστικής αποφάσεως από την Πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου επί της υποθέσεως που έχει παραπεμφθεί σε αυτή με την υπ' αριθ. 1855/2017 απόφαση του Α2 τμήματος του Αρείου Πάγου. Την υπόθεση επαναφέρει για συζήτηση η καλούσα, μετά την έκδοση της υπ' αριθ. 10/2018 αποφάσεως της Πλήρους Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, με την από 24-7-2018 κλήση της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1.-Με την από 24-7-2018 κλήση της αναιρεσείουσας νόμιμα φέρεται σε συζήτηση, κατά την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσης δικάσιμο, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ.248/2018 προπαρασκευαστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, η από 26-7-2016 (αριθμ. εκθ. κατ. 707/28-7-2016) αίτηση για αναίρεση της υπ' αριθμ. 4839/2013 απόφασης του (Τριμελούς) Εφετείου Αθηνών, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 10/2018 απόφασης της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, η οποία αποφάνθηκε ότι για τις δημοσιευθείσες πριν την 1-1-2016 αποφάσεις που δεν έχουν επιδοθεί, εξακολουθεί να ισχύει η τριετής προθεσμία για την

άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης, όπως προέβλεπε η διάταξη του άρθρου 564 παρ. 3 ΚΠολΔ, πριν την αντικατάστασή της με το άρθρο πρώτο, άρθρο τρίτο του ν. 4335/2015. Με την προσβαλλόμενη απόφαση απερρίφθη η έφεση της εναγομένης (αναιρεσεύουσας) κατά της υπ' αριθμ. 1110/2012 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία δέχθηκε την ένδικη αγωγή, με την οποία ο αναιρεσίβλητος ζητούσε: α) να αναγνωριστεί ότι η έννομη σχέση, η οποία συνδέει αυτόν με την εναγόμενη (αναιρεσεύουσα) τραπεζική εταιρία, όσον αφορά τις 1^ο συμβάσεις πίστωσης, δυνάμει των οποίων εκταμιεύτηκαν βραχυπρόθεσμα δάνεια, δεν αποτελεί άνοιγμα πίστωσης, το οποίο κινήθηκε μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, αλλά σύμβαση δανείου, για την οποία τηρήθηκε απλός δοσοληπτικός λογαριασμός και ότι η οφειλή του από τις άνω συμβάσεις, καθώς και από έτερες συμβάσεις μεσοπρόθεσμων δανείων, πρέπει να υπολογισθεί με βάση τα ληφθέντα κεφάλαια δανείων, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 39 του Ν.3259/2004 και β) να αναγνωριστεί ότι, κατ' ορθή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 Ν. 3259/2004, η οφειλή του προς την εναγόμενη τραπεζική εταιρία, όχι μόνο, έχει πλήρως εξοφληθεί, αλλά προκύπτει πιστωτικό υπέρ αυτού υπόλοιπο, ύψους 312.676,33 ευρώ. Η αίτηση αναίρεσης ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, εντός της, κατά το άρθρο 564 παρ. 3 ΚΠολΔ, όπως ίσχυε προηγουμένως, τριετούς καταχρηστικής προθεσμίας, αφού η προσβαλλόμενη απόφαση δημοσιεύθηκε στις 31-7-2013 και η αίτηση αναίρεσης κατατέθηκε στη γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση στις 28-7-2016 με αριθμό 707/2016, χωρίς να έχει γίνει έως τότε επίδοση αυτής (άρθρα 552, 553, 556, 558, 566 παρ.1 ΚΠολΔ). Επομένως, είναι παραδεκτή (άρθρ. 577 παρ. 1 ΚΠολΔ) και πρέπει να ερευνηθεί ως

το αναφερόμενο

προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της (άρθρο 577 παρ. 3 ΚΠολΔ).

ΞΕΩΡΗΘΗΚΕ 2.-Στο άρθρο 39 του Ν. 3259/2004 "Περαίωση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, ρύθμιση ληξιπρόθεσμων χρεών κ.λπ." **Η Εισπνήτρια**

ορίζεται: α) Στην παράγραφο 1: "Η συνολική ληξιπρόθεσμη οφειλή από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, οι οποίες συνομολογούνται ή έχουν συνομολογηθεί, πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου με πιστωτικά ιδρύματα, δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο του, κατά περίπτωση, ληφθέντος κεφαλαίου, εκάστου δανείου ή πίστωσης ή του αθροίσματος των ληφθέντων κεφαλαίων περισσοτέρων δανείων ή πιστώσεων ή προκειμένου περί αλληλόχρεων λογαριασμών, του ποσού της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώθηκε, κατά την τελευταία εκταμίευση του λογαριασμού, με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 (που εξαιρεί από τη ρύθμιση τις μεγάλες οφειλές και τα δάνεια πάνω από ένα ορισμένο ποσό) και 5 του παρόντος άρθρου", β) στην παράγραφο 2: " Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να αναπροσαρμόσουν το ύψος των απαιτήσεών τους σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου. Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να μην προχωρήσουν σε έναρξη διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξή τους ούτε σε συνέχιση διαδικασιών που έχουν ήδη αρχίσει, μέχρι την 31 η Δεκεμβρίου 2004 ή εφόσον εκκρεμεί η αίτηση του επόμενου εδαφίου για τη συνομολόγηση της ρύθμισης ή για όσο χρόνο ο οφειλέτης είναι ενήμερος. Μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 οι οφειλέτες ή οι εγγυητές πρέπει να υποβάλουν στα πιστωτικά ιδρύματα αίτηση για την υπαγωγή τους στη ρύθμιση. Η αποπληρωμή της προκύπτουσας κατά τα ως άνω οφειλής πρέπει να έχει διάρκεια πέντε (5) έως επτά (7) ετών, εκ των οποίων δύο (2) έτη θα αποτελούν περίοδο χάριτος και η αποπληρωμή θα

γίνεται με ισόποσες περιοδικές δόσεις, εκτός και αν τα δύο μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά. Η οφειλή θα είναι έντοκη με το εκάστοτε ισχύον επιτόκιο της ενήμερης οφειλής για όμοιες χρηματοδοτήσεις", γ) στην παράγραφο 5: "Προκειμένου περί οφειλών κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, σχετικών με την επαγγελματική τους αυτή δραστηριότητα, που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 30 του Ν.2789/2000, όπως ισχύει, το συνολικό ύψος τους δεν δύναται να υπερβαίνει το διπλάσιο του κατά περίπτωση ληφθέντος κεφαλαίου ή προκειμένου περί αλληλόχρεων λογαριασμών το διπλάσιο του ποσού της οφειλής, όπως διαμορφώθηκε κατά την τελευταία εκταμίευση... Τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να υπολογίζουν το ύψος της οφειλής της παρούσας παραγράφου, να τη γνωστοποιούν στον οφειλέτη και να συνομολογούν τη ρύθμιση εντός προθεσμίας ενενήντα ημερών από την υποβολή της σχετικής αίτησης, η οποία πρέπει να υποβληθεί, μέχρι την 31η Οκτωβρίου 2004 το αργότερο", δ) στην παράγραφο 8: "Καταβολές που έγιναν οποτεδήποτε από τον οφειλέτη, τον εγγυητή ή τρίτο και αφορούν σε οφειλές ρυθμιζόμενες με τις ανωτέρω παραγράφους, αφαιρούνται από το συνολικό ποσό της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώνεται με βάση τις διατάξεις του παρόντος", ε) στην παράγραφο 10: "Στις διατάξεις του παρόντος άρθρου υπάγονται και τα δάνεια που έχουν ρυθμισθεί με βάση το Ν. 128/1975" και στ) στην παράγραφο 12: "Κατά τα λοιπά ισχύουν αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 2789/2000, όπως ισχύει". Περαιτέρω, κατά τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000 "Προσαρμογή του ελληνικού δικαίου προς την οδηγία αριθ. 98/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19.5.1998... και λοιπές διατάξεις", όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 47 του Ν. 2873/2000 και

αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 του Ν. 2912/2001, "Κατ' εξαιρεση των κειμένων διατάξεων, η υφιστάμενη συνολική οφειλή από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων, που έχουν συνομολογηθεί με πιστωτικά ιδρύματα και οι σχετικές συμβάσεις έχουν καταγγελθεί, ή, προκειμένου περί αλληλόχρεων λογαριασμών, έχουν κλείσει οριστικά ή, αν δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση, η απαίτηση έχει καταστεί εν όλω ή εν μέρει ληξιπρόθεσμη και απαιτητή κατά τη σύμβαση ή το νόμο, μέχρι 31.11.2000 δεν δύναται να υπερβεί τα παρακάτω πολλαπλάσια του, κατά περίπτωση, ληφθέντος κεφαλαίου ή του αθροίσματος κεφαλαίων των περισσότερων δανείων...". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, οι οποίες εγκαθίδρυσαν υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων για τον επανακαθορισμό των προς αυτά οφειλών από συμβάσεις ή πιστώσεις ώστε η εκάστοτε προς αυτά οφειλή να μην υπερβαίνει το τετραπλάσιο, τριπλάσιο ή διπλάσιο, κατά περίπτωση, του ληφθέντος κεφαλαίου κάθε δανείου ή πίστωσης ή του αθροίσματος των ληφθέντων κεφαλαίων περισσότερων λογαριασμών του ποσού της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά την τελευταία εκταμίευση του λογαριασμού, και όπως το ως άνω πολλαπλάσιο ορίστηκε με το άρθρο 30 παρ.1 του Ν. 2789/2000, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 του Ν. 2912/2001, σε συνδυασμό και με τη διάταξη της παρ. 12 του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004, προκύπτει ότι με το άρθρο 39 του Ν. 3259/2004 βελτιώθηκαν οι ρυθμίσεις του ως άνω άρθρου 30 παρ. 1 του Ν. 2789/2000, όπως αυτό αντικαταστάθηκε, και περιορίστηκε μόνο το οριζόμενο, ως ανώτατο όριο, του τετραπλασίου της απαίτησης από κάθε είδους συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων με πιστωτικά ιδρύματα, στο τριπλάσιο αυτής (και εξαιρετικά για τις οφειλές των αγροτών στο διπλάσιο), δεν καταργήθηκαν δε οι ως άνω διαβαθμίσεις των οφειλών ανάλογα

ΔΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

με το χρόνο κλεισίματος του λογαριασμού. Το ως άνω πολλαπλάσιο των απαιτήσεων, όπως αυτό ορίστηκε με την αρχική διάταξη του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000 και στη συνέχεια με τη διάταξη του άρθρου 42 παρ.1 του Ν. 2912/2001, εξακολουθεί να ισχύει παράλληλα με το Ν. 3259/2004, διότι η διάταξη αυτή δεν έχει χρονικά όρια εφαρμογής και εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται αναλόγως κατά τα λοιπά και μετά τη νέα ρύθμιση του Ν. 3259/2004, σύμφωνα με την παρ.12 του ίδιου άρθρου 39 του νόμου αυτού (ΑΠ 763/2019, ΑΠ 488/2017, ΑΠ 1433/2015). Περαιτέρω, από τις ίδιες ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι ο νόμος ρύθμισε ο ίδιος αυτοτελώς και πλήρως τόσο τις προϋποθέσεις όσο και το ύψος της ex lege επιτασσόμενης προσαρμογής των οφειλών από τόκους. Επομένως, η ρύθμιση των οφειλών χωρεί αυτοδικαίως και δεν απαιτείται για την ενεργοποίησή της κάποια άλλη προϋπόθεση και ειδικότερα η εμπρόθεσμη υποβολή αίτησης από τον οφειλέτη προς την Τράπεζα. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 39 υποχρέωση των οφειλετών να υποβάλουν, μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, αίτηση "για την υπαγωγή τους στη ρύθμιση" συνιστά προϋπόθεση για την υπαγωγή αυτών στη ρύθμιση (χρόνος αποπληρωμής 5-7 ετών σε ισόποσες δόσεις κ.λπ., αναστολή εκτελέσεως) και όχι προϋπόθεση για την ενεργοποίηση της υποχρέωσης της Τράπεζας να επανακαθορίσει την οφειλή στα όρια που ο νόμος διαγράφει. Όπως προαναφέρθηκε, η αναπροσαρμογή της οφειλής χωρεί αυτοδικαίως και γι' αυτό η παρ. 3 του άρθρου 39 ορίζει ως συνέπεια της παρελεύσεως άπρακτης της προθεσμίας υποβολής της ανωτέρω αίτησης ότι το πιστωτικό ίδρυμα έχει δικαίωμα "να αρχίσει ή να συνεχίσει τις διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης για την είσπραξη της ανεξόφλητης οφειλής, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω", στο ύψος δηλαδή που

κατά τα προαναφερόμενα αυτοδικαίως αναπροσαρμόσθηκε. Ως εκ τούτου η απαίτηση της Τράπεζας είναι εκ του νόμου βέβαιη και εκκαθαρισμένη, προσδιορίζεται δε κατ' αναπροσαρμογή, σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, με την εκτέλεση αριθμητικών πράξεων και αφού ληφθεί ως βάση το ποσό της οφειλής (ληφθέν κεφάλαιο προκειμένου περί συμβάσεων δανείων ή πιστώσεων ή της οφειλής, όπως είχε διαμορφωθεί κατά την τελευταία εκταμίευση του αλληλόχρεου λογαριασμού), (ΑΠ 488/2017). Εξάλλου, οι ρυθμίσεις του άρθρου 39 Ν. 3259/2004 είναι ευνοϊκότερες για τους κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, έναντι των άλλων οφειλετών, για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές τους απέναντι στα πιστωτικά ιδρύματα, διότι στην παρ. 5 αυτού ορίζεται ότι, εφόσον ο οφειλέτης κατά το χρόνο κατάρτισης των δανειακών συμβάσεων κ.λπ. με τα πιστωτικά ιδρύματα ήταν κατά κύριο επάγγελμα αγρότης, για τον επανακαθορισμό της οφειλής του από τις συμβάσεις αυτές θα ληφθεί υπόψη ο συντελεστής 2 και όχι 3 και συγκεκριμένα η βάση του υπολογισμού της οφειλής του από τις δανειακές του συμβάσεις θα προκύψει από το άθροισμα του ποσού του ληφθέντος κεφαλαίου εκάστης, χωρίς να υπολογίζονται οφειλές από τόκους και έξοδα, το άθροισμα δε αυτό θα πολλαπλασιαστεί με συντελεστή 2 και ακολούθως από το γινόμενο που θα προκύψει θα αφαιρεθούν οι οποτεδήποτε γενόμενες καταβολές εκ μέρους του για να εξαχθεί η τελική οφειλή αυτού προς το πιστωτικό ίδρυμα. Ως αγρότες δε, θεωρούνται όχι μόνο τα φυσικά πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 2520/1997, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 13 του Ν. 2601/1998, αλλά και τα νομικά πρόσωπα, που είναι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, άρα τόσο οι προσωπικές, όσο και οι κεφαλαιουχικές εταιρείες ή οι αγροτικοί συνεταιρισμοί κλπ. Επομένως, η ως άνω προνομιακή ρύθμιση της

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

παρ. 5 καταλαμβάνει και τα νομικά πρόσωπα - αγρότες (ΟΛ ΑΠ 4/2014). Ωστόσο, η ανωτέρω προνομιακή ρύθμιση δεν καταλαμβάνει όλες ανεξαιρέτα τις οφειλές των αγροτών προς τα πιστωτικά ιδρύματα αλλά μόνο εκείνες "που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 30 του Ν. 2789/2000, όπως ισχύει" (ΑΠ 488/2017). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 669 ΕΝ, 361, 873, 874 ΑΚ, 112 ΕισΝΑΚ και 64 έως 67 του ΝΔ της 17-7/13-8-1923 "περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών", αλληλόχρεος λογαριασμός είναι η σύμβαση με την οποία τα μέρη, από τα οποία το ένα τουλάχιστον είναι έμπορος, συμφωνούν να μην επιδιώκουν ούτε να διαθέτουν μεμονωμένως τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις μεταξύ τους συναλλαγές, αλλά να τις φέρουν σε κοινό λογαριασμό, με σκοπό να τις εκκαθαρίσουν κατά το κλείσιμό του, έτσι ώστε να αποσβεστούν κατά το μέρος που καλύπτονται και να οφείλεται ως μοναδική απαίτηση το κατάλοιπο που προκύπτει από το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού με την αντιπαραβολή των κονδυλίων (ΟΛΑΠ 31/1997, ΑΠ 1543/2007). Με τη σύμβαση δηλαδή του αλληλόχρεου λογαριασμού δημιουργείται μεταξύ των συμβαλλομένων μια διαρκής έννομη σχέση, αφού η λειτουργία της σύμβασης προϋποθέτει χρονική διάρκεια, αλλά και δυνατότητα χρεώσεων και από τις δύο πλευρές των συμβαλλομένων, χωρίς κατά τα λοιπά να ενδιαφέρει αν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του αλληλόχρεου λογαριασμού έγιναν πράγματι χρεώσεις και από τις δύο πλευρές ή μόνο από τη μια (ΑΠ 1352/2011, ΑΠ 715/2009). Ο λογαριασμός κλείνει περιοδικά, αν δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, κάθε εξάμηνο και οριστικώς με καταγγελία της σύμβασης (άρθρο 112 παρ. 2 ΕισΝΑΚ), χωρίς να αποκλείεται να έχει εγκύρως συμφωνηθεί ότι κάποιος από τα μέρη μπορεί να τον κλείνει μονομερώς οποτεδήποτε, χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση ή καταγγελία. Πάντως το περιοδικό

κλείσιμο του λογαριασμού δεν επιφέρει τη λήξη της σχετικής με αυτόν σύμβασης, ούτε δημιουργεί απαίτηση για απόδοση του προκύπτοντος από αυτό καταλοίπου, το οποίο μπορεί προς λογιστική τακτοποίηση να αναγνωρισθεί, κατά τους όρους του άρθρου 873 ΚΠολΔ ή με την έννοια επιβεβαιωτικής σύμβασης ή παροχής αποδεικτικού μέσου. Στην περίπτωση αυτή το από το περιοδικό κλείσιμο κατάλοιπο αποτελεί κονδύλιο του λογαριασμού της νέας περιόδου, έτσι ώστε, μετά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού να μην απαιτείται εκκαθάρισή του για την περίοδο που αφορά η αναγνώριση που έγινε. Μόνον δε μετά το οριστικό κλείσιμο του λογαριασμού μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικώς η απόδοση του οριστικού καταλοίπου. Τον χαρακτήρα σύμβασης αλληλόχρεου λογαριασμού έχει και η παροχή πίστωσης με ανοικτό λογαριασμό στις τραπεζικές συναλλαγές, από την οποία οφείλεται, με απόσβεση κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του λογαριασμού των επί μέρους κονδυλίων χρεοπιστώσεων που καλύπτονται, το κατά το κλείσιμο του λογαριασμού οριστικό κατάλοιπο (ΑΠ 1281/2017, ΑΠ 1437/2014). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 806, 807 και 361 ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι η σύμβαση τοκοχρεωλυτικού δανείου, δηλαδή εκείνη, κατά την οποία ο αντισυμβαλλόμενος προβαίνει σε τμηματικές καταβολές προς τη δανείστρια Τράπεζα, καθορισμένες εκ των προτέρων κατά χρόνο και κατά ποσό για την κάλυψη παρασχεθέντος δανείου, είναι τελείως διαφορετική από εκείνη του αλληλόχρεου λογαριασμού, οι δε δόσοληψίες από το τοκοχρεωλυτικό δάνειο, ως από τη φύση τους, δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν με την τήρηση ανοικτού λογαριασμού, αφού δεν είναι απαιτητό από την αρχή το σύνολο του χρέους και για το λόγο αυτό α) κάθε δόση είναι διακριτή από τις υπόλοιπες και διατηρεί την αυτοτέλεια και ατομικότητά της και δεν είναι δυνατή η παρακολούθησή της ως

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισπράττρια

μέρους ενός ετερογενούς συνόλου, που περιέχει κεφάλαιο και άληκτα χρεωλύσια, αλλά και κονδύλια του ίδιου λογαριασμού, τα οποία προέρχονται από διαφορετικές αιτίες, που επιβάλλουν ανομοιογενή μεταχείριση και β) δεν είναι δυνατό το περιοδικό κλείσιμο του λογαριασμού και ο ανά τρίμηνο ανατοκισμός του συνόλου του καταλοίπου, διότι κάθε δόση του τοκοχρεωλυτικού δανείου περιέχει και άληκτους τόκους, οι οποίοι δεν είναι επιτρεπτό να εκτοκίζονται. Κάθε δε συνομολόγηση, κατά την οποία το τοκοχρεωλυτικό δάνειο θεωρείται ως ανοικτός λογαριασμός, είναι παράνομη, αφού γίνεται με τον πρόδηλο σκοπό να πορισθεί η Τράπεζα έμμεσα και ανεπίτρεπτα ωφελήματα, που παρέχονται από το άρθρο 112 ΕισΝΑΚ και ιδίως τον ανά τρίμηνο ανατοκισμό. Όταν δεν είναι δυνατό οι μεταξύ των μερών κύριες συμβάσεις και δοσοληψίες να εξυπηρετηθούν μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, τότε η τήρησή του δεν είναι επιτρεπτή και αυτό ανεξάρτητα από την ύπαρξη κοινής συμφωνίας, η οποία, ως αντίθετη στη φύση και λειτουργία και στα αποτελέσματα του, κρίνεται ως μη σύννομη. Συνακόλουθα δεν υπάρχει δυνατότητα αποστολών από την πλευρά του ενός διαδίκου (ΑΠ 543/1998). Επίσης δεν συντρέχει περίπτωση αλληλόχρεου λογαριασμού όταν η συνδέουσα τα μέρη έννομη σχέση δεν είναι τραπεζικό άνοιγμα πίστωσης αλλά κοινός δανεισμός, όταν δηλαδή η μεν δανείστρια τράπεζα καταβάλλει το δάνεισμα στον οφειλέτη ή με βάση - σύμβαση υπόσχεσης δανείου εφάπαξ ή τμηματικά ο δε δανειζόμενος αναλαμβάνει την υποχρέωση να το επιστρέφει εφάπαξ ή τμηματικά όπως στην περίπτωση τοκοχρεωλυτικού δανείου που αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδώσει σε τακτές προσυμφωνημένες τοκοχρεωλυτικές δόσεις. Τέλος, ο νομικός χαρακτηρισμός της σύμβασης και η επιλογή των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου ανήκει στο δικαστήριο, το οποίο αποφαινεται με

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

βάση τα προτεινόμενα από τους διαδίκους και αποδεικνυόμενα πραγματικά περιστατικά και είναι αδιάφορη η ονομασία, την οποία έδωσαν στη σύμβαση τα μέρη (ΑΠ 772/2012). Έτσι, σε περίπτωση που προκύπτει από τις αποδείξεις ότι συνήφθη από τα μέρη σύμβαση τοκοχρεωλυτικού δανείου, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι οι συμβαλλόμενοι χαρακτήρισαν τη σχέση τους ως σύμβαση παροχής δανείου με ανοικτό λογαριασμό (ΑΠ 1438/1995, ΑΠ 79/1995). Τέλος, κατά τη διάταξη του αριθμού 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται μόνον αν παραβιάσθηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιопραξιών. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται, αν δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και αν εφαρμοστεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε με ψευδή ερμηνεία, δηλαδή με απόδοση στον κανόνα δικαίου έννοιας μη αληθινής ή μη αρμόζουσας ή έννοιας περιορισμένης ή στενής, είτε με κακή εφαρμογή, δηλαδή με εσφαλμένη υπαγωγή (Ολ ΑΠ 7/2006, 4/2005).

Επίσης, κατά τη διάταξη του αριθμού 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση. Έλλειψη δε νόμιμης βάσης της απόφασης συντρέχει, όταν στο αιτιολογικό της, που αποτελεί την ελάχιστο πρόταση του δικανικού συλλογισμού, δεν περιέχονται καθόλου ή δεν αναφέρονται με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στήριξε την κρίση του επί ζητήματος με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης και έτσι δεν μπορεί να ελεγχθεί, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν ή όχι οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόστηκε ή αν συνέτρεχαν οι όροι

άλλου κανόνα, που ήταν εφαρμοστέος, αλλά δεν εφαρμόσθηκε (ΟΛΑΠ 6/2006). Από τη διάταξη αυτή, που αποτελεί κύρωση της παραβάσεως του άρθρου 93 παρ.3 του Συντάγματος, προκύπτει ότι ο προβλεπόμενος από αυτή λόγος αναίρεσης ιδρύεται όταν στην ελάχιστο πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας), ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται, βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση της (ανεπαρκής αιτιολογία) ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία), δηλαδή όταν τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας έτσι την κρίση της απόφασης για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περίπτωσης στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περίπτωσης. Δεν υπάρχει όμως ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές αλλά πλήρεις αιτιολογίες. Εξάλλου, το κατά νόμο αναγκαίο περιεχόμενο της ελάχιστο προτάσεως προσδιορίζεται από τον εκάστοτε εφαρμοστέο κανόνα ουσιαστικού δικαίου, του οποίου το πραγματικό πρέπει να καλύπτεται πλήρως από τις παραδοχές της απόφασης στο αποδεικτικό της πόρισμα, και να μην καταλείπονται αμφιβολίες (ΟΛΑΠ 18/2008, ΟΛΑΠ 15/2006).

Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, για εσφαλμένη ερμηνεία των ουσιαστικού δικαίου διατάξεων των άρθρων 669 ΕΝ. 361, 873, 874 ΑΚ, 112 ΕισΝΑΚ και 64 έως 67 του ΝΔ της 17-7/13-8-1923, που εσφαλμένα δεν εφάρμοσε, καίτοι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις

ΞΕΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

εφαρμογής τους, και των άρθρων 361, 806-807 ΑΚ, που εσφαλμένα εφάρμοσε, καίτοι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις τους, με συνέπεια τον εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό της έννομης σχέσης που συνδέει τους διαδίκους ως δανείου, αντί του ορθού χαρακτηρισμού αυτής ως πίστωσης με αλληλόχρεο λογαριασμό, με αποτέλεσμα τη μη ορθή εφαρμογή του άρθρου 39 του Ν.3259/2004 αναφορικά με τη βάση υπολογισμού της οφειλής, καθόσον δέχθηκε ότι ως βάση του υπολογισμού λαμβάνεται το άθροισμα του ποσού του ληφθέντος αρχικού κεφαλαίου μόνον, χωρίς οφειλές από τόκους και έξοδα, ενώ έπρεπε να θέσει ως βάση υπολογισμού το κατάλοιπο εκάστης πίστωσης κατά το χρόνο της τελευταίας εκταμίευσης.

Στην προκείμενη περίπτωση, με την προσβαλλόμενη απόφαση έγιναν δεκτά τα ακόλουθα, κατά την ανέλεγκτη εκτίμηση των αποδείξεων: "Με το από 18.07.1985 καταστατικό, που δημοσιεύθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιρικών συμβολαίων του Πρωτοδικείου Δράμας με αύξοντα αριθμό 164/18-7-1985, οι Παντελής Ορφανίδης, Αχιλλέας Κασαπίδης και Χαράλαμπος Ισαακίδης, κάτοικοι Δράμας, οι οποίοι ήταν κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, σύστησαν την ομόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «Ορφανίδης - Κασαπίδης Ο.Ε.» και με διακριτικό τίτλο «ΟΡΚΑ» με έδρα την πόλη Αρκαδικό Δράμας. Το κεφάλαιο ήταν 200.000 δρχ, στο οποίο ο ενάγων (και ήδη αναιρεσίβλητος) συμμετείχε σε ποσοστό 49,5%. Σκοπός της εταιρίας, σύμφωνα με το καταστατικό, ήταν η κτηνοτροφία, κτηνοσφαγείο, εμπόριο κτηνοτροφών-ζώων, νωπών και κατεψυγμένων κρεάτων, γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων. Με το από 5-6-1987 ιδιωτικό συμφωνητικό, που καταχωρήθηκε στα βιβλία του Πρωτοδικείου Δράμας, ... τροποποιήθηκε το καταστατικό της εταιρίας και αυξήθηκε το κεφάλαιο κατά 3.800.000 δρχ, έτσι ώστε

το κεφάλαιο της εταιρίας ανήλθε ποσό των 4.000.000 δρχ. Με το από 23-7-1988 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης ομόρρυθμης εταιρίας, που δημοσιεύθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιρικών συμβολαίων του Πρωτοδικείου Δράμας....τροποποιήθηκε το καταστατικό της εταιρείας και συγκεκριμένα αποχώρησε ο Χαράλαμπος Ισαακίδης, ο οποίος μεταβίβασε ισομερώς το άνω μερίδιό του στους λοιπούς εταίρους Παντελή Ορφανίδη και Αχιλλέα Κασαπίδη. Με το από 21-12-1988 ιδιωτικό συμφωνητικό τροποποίησης ομόρρυθμης εταιρίας, που δημοσιεύθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιρικών συμβολαίων του Πρωτοδικείου Δράμας....τροποποιήθηκε το καταστατικό της εταιρείας και ορίσθηκε ως διαχειριστής ο Αχιλλέας Κασαπίδης. Τέλος, με το από 31-12-1997 ιδιωτικό συμφωνητικό, που δημοσιεύθηκε νόμιμα στα βιβλία εταιρικών συμβολαίων του Πρωτοδικείου Δράμας.....οι ομόρρυθμοι εταίροι, Παντελής Ορφανίδης και Αχιλλέας Κασαπίδης, αποφάσισαν τη λύση της ως άνω εταιρίας λόγω εκπληρώσεως των σκοπών και της μη υπάρξεως ενδιαφέροντος για τη συνέχισή της και υπέγραψαν τον εταιρικό ισολογισμό. Στα πλαίσια της προαναφερόμενης αγροτικής δραστηριότητάς τους, η πιο πάνω εταιρία, εκπροσωπούμενη από τους ομόρρυθμους εταίρους, κατάρτισε με την εναγομένη (και ήδη αναιρεσείουσα) τράπεζα τις παρακάτω συμβάσεις και ειδικότερα: α) Με την 774/26-7-1985 σύμβαση χορηγήθηκε στην ως άνω ομόρρυθμη εταιρία μεσοπρόθεσμο δάνειο ποσού 5.250.000 δρχ και ήδη 15.407,19 ευρώ και βραχυπρόθεσμο δάνειο ποσού 3.543.372 δρχ. και ήδη 10.398,74 ευρώ για τη διεξαγωγή κτηνοτροφικών εργασιών, β) με τη 493/17-9- 1986 σύμβαση χορηγήθηκε στην ως άνω ομόρρυθμη εταιρία μεσοπρόθεσμο δάνειο ποσού 9.040.000 δρχ. και ήδη 26.529,71 ευρώ για τη διεξαγωγή κτηνοτροφικών εργασιών, γ) με τη 494/17-9-1986

σύμβαση χορηγήθηκε στην ως άνω ομόρρυθμη εταιρία μεσοπρόθεσμο δάνειο ποσού 8.660.000 δρχ. και ήδη 25.414,53 ευρώ για τη διεξαγωγή κτηνοτροφικών εργασιών, δ) με τη 85/1-3-1988 σύμβαση χορηγήθηκε στην ως άνω ομόρρυθμη εταιρία μεσοπρόθεσμο δάνειο ποσού 9.825.000 δρχ και ήδη 28.833,46 ευρώ για τη διεξαγωγή κτηνοτροφικών εργασιών και ε) με τη 19/10-2-1987 σύμβαση χορηγήθηκε στην ως άνω ομόρρυθμη εταιρία βραχυπρόθεσμο δάνειο ποσού 118.500 δρχ και ήδη 347,77 ευρώ για τη διεξαγωγή κτηνοτροφικών εργασιών. Όλα τα ποσά από τις πιο πάνω συμβάσεις εκταμιεύτηκαν από την εναγόμενη και καταβλήθηκαν στην πιο πάνω εταιρία. Έναντι της πιο πάνω συνολικής οφειλής έγιναν οι καταβολές των ποσών 5.785,85 ευρώ, 49.527,44 ευρώ για τη 774/26-7-1985 σύμβαση μεσοπρόθεσμου και βραχυπρόθεσμου δανείου. Από ¹ως άνω πραγματικά περιστατικά αποδεικνύεται, ότι τον κρίσιμο χρόνο, οπότε χορηγήθηκαν τα πιο πάνω δάνεια, τόσο η πιο πάνω εταιρία όσο και ο ενάγων είχαν ως κύρια δραστηριότητα την εκτέλεση αγροτικών εργασιών, αντλώντας εισοδήματα από τη συγκεκριμένη αγροτική εκμετάλλευση, και τα συγκεκριμένα δάνεια χορηγήθηκαν για τις ανάγκες της πιο πάνω επαγγελματικής δραστηριότητάς τους. Μετά τη δημοσίευση του ν. 3259/2004, ο ενάγων υπέβαλε στην εναγομένη την από 6-9-2004 αίτησή του για τον επαναπροσδιορισμό της οφειλής του από τις ανωτέρω συμβάσεις μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων με βάση την παρ. 5 του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004. Η εναγομένη, όμως, με το 4804/14-12-2004 έγγραφό της απάντησε στον ενάγοντα ότι οι συνολικές οφειλές του από τις πιο πάνω συμβάσεις, υπολογιζόμενες με το άρθρο 39 του Ν. 3259/2004, ανέρχονται στις 4-8-2004 στο ποσό των 308.353,67 ευρώ, ενώ με βάση τις διατάξεις του Ν. 3259/2004 η οφειλή τους διαμορφώθηκε στο

ΞΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

1^ο τα

ποσό των 216.401,91 ευρώ. Όμως, ο πιο πάνω τρόπος επανακαθορισμού της οφειλής του ενάγοντος δεν είναι νόμιμος. Τούτο διότι, ο ενάγων ήταν κατά κύριο επάγγελμα αγρότης, ενώ και η ως άνω εταιρία είχε ως κύριο έργο τις αγροτικές δραστηριότητες, για τις οποίες και χορηγήθηκαν από την εναγόμενη τα πιο πάνω δάνεια. Έτσι συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις της ειδικής διάταξης της παρ. 5 του ίδιου άρθρου η εφαρμογή της οποίας ως ειδικής προηγείται, αφού σκοπός της πιο πάνω εταιρίας είναι η κτηνοτροφία και το κεφάλαιο αυτής ανήκει εξ ολοκλήρου στα ομόρρυθμα μέλη αυτής μεταξύ των οποίων και ο ενάγων, ο οποίος είναι αγρότης και έχουν ως κύρια ασφάλιση τον ΟΓΑ, ενώ η κύρια απασχόλησή τους και τα εισοδήματά τους προέρχονται εξ ολοκλήρου από τη δραστηριότητα αυτή. Επομένως, για τον επανακαθορισμό της οφειλής τους, έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την εναγομένη ο συντελεστής δύο (2) και όχι ο συντελεστής τρία (3), κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 39 παρ. 5 του Ν. 3259/2004. Επίσης, διότι η εναγομένη εσφαλμένως κατά τον πιο πάνω υπολογισμό εξέλαβε τις πιο πάνω 774/26-7-1985 και 19/10-2-1987 συμβάσεις βραχυπροθέσμων δανείων ως συμβάσεις πίστωσης κινηθείσες με αλληλόχρεο λογαριασμό λαμβάνοντας έτσι ως βάση του υπολογισμού το υπόλοιπο των λογαριασμών μετά την τελευταία εκταμίευση, χρησιμοποιώντας τέλος για όλες τις συμβάσεις το συντελεστή 3, ενώ θα έπρεπε να υπολογίσει τις οφειλές αυτές με βάση το ποσό των ληφθέντων κεφαλαίων και δανείων, δοθέντος ότι οι εν λόγω συμβάσεις αποτελούν συμβάσεις δανείων. Συγκεκριμένα, αποδείχθηκε ότι για την παρακολούθηση αυτών των δανείων ανοίχθηκαν ταυτόριθμοι αντίστοιχα λογαριασμοί, ενώ με το άρθρο 2 των πανομοιότυπων ως άνω συμβάσεων συμφωνήθηκε ότι «Για τη λήψη των δανείων ο πιστούχος θα υπογράψει εντάλματα πληρωμής ή άλλα ειδικά

έγγραφα από τα οποία θα αποδεικνύεται η χορήγηση των δανείων, τα οποία συμφωνείται ότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας σύμβασης. Στα εντάλματα πληρωμής ή στα ειδικά αυτά έγγραφα θα αναγράφονται οι ειδικότεροι όροι χορήγησής τους και ιδιαίτερα ο ειδικός σκοπός τους, το επιτόκιο χορήγησής τους, η λήξη τους και κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο ή ένδειξη... Μετά τη λήξη κάθε ποσού ή δόσης δανείου που θα χορηγηθεί με βάση αυτή τη σύμβαση, ο πιστούχος θα πληρώνει τόκο υπερημερίας σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά, κατά το χρόνο κατάθεσης του πιστούχου, απόφαση των Νομισματικών Αρχών». Επίσης, στο άρθρο 9 των εν λόγω συμβάσεων ορίζεται ότι «Συμφωνείται ότι η λογιστική παρακολούθηση των δανείων που θα χορηγηθούν με βάση την παρούσα σύμβαση θα γίνεται στη μερίδα του πιστούχου και η χρέωση και η εξόφλησή τους θα ενεργείται ως ακολούθως: α) τα βραχυπρόθεσμα δάνεια θα παρακολουθούνται σε ενιαία υπομερίδα του οφειλέτη με τη μορφή του ανοικτού τρεχούμενου λογαριασμού. Ο τρεχούμενος αυτός λογαριασμός θα εκτοκίζεται με τα επιτόκια που συμφωνούνται με το άρθρο 2 της παρούσας και ο τόκος θα πληρώνεται στην τράπεζα στις 30.6 και 31.12 κάθε χρόνου, οπότε και ο λογαριασμός αυτός θα εκκαθαρίζεται για έλεγχο του ύψους του και της κανονικής και εμπρόθεσμης εξυπηρέτησής του. Ο πιστούχος υποχρεώνεται να εξοφλήσει ολόκληρο το χρεωστικό υπόλοιπο (κατάλοιπο), που προκύπτει με το τρόπο αυτό. Διαφορετικά το ποσό αυτό φέρει αυτοδίκαια τόκο υπερημερίας για τα κονδύλια που έληξαν κατά το χρονικό διάστημα πριν από την 30.6 ή 31.12 και από τη λήξη τους, εφόσον δεν εξοφλήθηκαν εμπρόθεσμα και θα υπολογίζεται, χωρίς ειδοποίηση ή οποιαδήποτε όχληση του πιστούχου ο τόκος που ισχύει κάθε φορά υπέρ της ... για τα ληξιπρόθεσμα δάνεια. Κατ' εξαίρεση,

ΠΡΕΣΒΗΤΗΡΙΟ
Η Εισαγγελέας

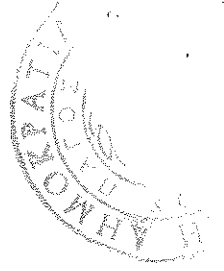
ποσά που καταβλήθηκαν για παραγωγικές εργασίες και δραστηριότητες, τα οποία κατά την απόλυτη κρίση της Τράπεζας, δεν πρέπει ακόμα να πληρωθούν, γιατί δεν περατώθηκε η παραγωγική διαδικασία για την οποία χορηγήθηκαν ή γιατί συμφωνήθηκε στο ένταλμα πληρωμής διαφορετικός χρόνος από αυτόν που ορίζεται, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν μπορούν να επαναφερθούν πάλι σε χρέωση ανοικτού λογαριασμού, χωρίς να επιβαρυνθεί ο πιστούχος με τόκο υπερημερίας. Ο πιστούχος έχει υποχρέωση να καταβάλει σε πίστωση του παραπάνω λογαριασμού του, έστω και πριν λήξη του δανείου του, ποσά ανάλογα, με κάθε είδους προϊόντων του που θα πωλεί. Καταβολές που θα γίνονται με τον τρόπο αυτό πριν από τη λήξη των δανείων θα υπολογίζεται (από τη μέρα της καταβολής μέχρι την ημερομηνία λήξης) τόκος υπέρ αυτών με το επιτόκιο χορήγησης των δανείων, β) τα δάνεια μέσης και μακράς προθεσμίας θα παρακολουθούνται σε χωριστή το καθένα υπομερίδα και η εξόφλησή τους θα γίνεται σε ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις, που θα υπολογίζονται με το σύστημα της σύνθετης χρεωλυσίας. Σε κάθε δόση θα περιλαμβάνεται το χρεώλυτρο που αναλογεί σε κάθε έτος και οι τόκοι του κεφαλαίου που κάθε φορά θα μένει ανεξόφλητο. Ο οφειλέτης μπορεί να καταβάλει τις δόσεις και πριν από την καθορισμένη προθεσμία καθώς επίσης να επιστρέφει πριν από τις προθεσμίες αυτές ολόκληρο ή ένα μέρος από το κεφάλαιο των τοκοχρεωλύτρων με τους τόκους. Σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής δόσεων μεσοπρόθεσμων δανείων, θα υπολογίζεται τόκος καθυστέρησης σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 της παρούσας στο σύνολο της τοκοχρεωλυτικής δόσης (χρεώλυτρο-τόκοι)». Συνεπώς, μεταξύ των διαδίκων υπογράφηκε σύμβαση για χορήγηση εκ μέρους της εναγομένης προς τον ενάγοντα δανείων βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων προς

εξυπηρέτηση αναγκών των γεωργικών δραστηριοτήτων του... Οι ως άνω συμβάσεις των βραχυπροθέσμων δανείων, που υπεγράφηκαν μεταξύ των διαδίκων, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού που δόθηκε σε αυτές, δεν διέπονται από τις διατάξεις του αλληλόχρεου λογαριασμού, αφού, καίτοι προβλέπουν ότι τα δάνεια θα παρακολουθούνται σε υπομερίδα του οφειλέτη με τη μορφή του ανοικτού τρεχούμενου λογαριασμού, ουδέν όμως διαλαμβάνουν περί συμφωνίας των συμβαλλομένων ότι οι χρεοπιστώσεις θα χάνουν την αυτοτέλειά τους και ότι η αξίωση της τράπεζας θα γεννάται μόνο από το προκύπτον κατάλοιπο, παρά, αντίθετα, ρητά αναγράφεται στο προπαρατεθέν άρθρο 2 ότι οι απαιτήσεις της δανείστριας θα αποδεικνύονται είτε με βάση τη σύμβαση είτε τα υπογραφόμενα εντάλματα ή άλλα αποδεικτικά έγγραφα για τη χρήση της πίστωσης, δίνοντας τη δυνατότητα στην εναγομένη να αποδείξει την απαίτησή της από τα έγγραφα αυτά – πράγμα που δεν συνάδει με την απώλεια της αυτοτέλειας των κονδυλίων- και όχι με βάση το κατάλοιπο του λογαριασμού και μόνο, όπως θα έδει εάν επρόκειτο περί αληθώς αλληλόχρεου λογαριασμού. Επίσης, δε συνάδει με την απώλεια της αυτοτέλειας των επιμέρους κονδυλίων και τα οριζόμενα στο προπαρατεθέν άρθρο 9 των συμβάσεων περί των καθυστερουμένων δόσεων και των τόκων υπερημερίας επί αυτών. Ο δε αναφερόμενος σε αυτό το άρθρο ανοικτός τρεχούμενος λογαριασμός για την παρακολούθηση των δανείων σε υπομερίδα του οφειλέτη έχει την έννοια του απλού δοσοληπτικού λογαριασμού, αφού η τήρηση λογαριασμού που απεικονίζει, κατά τους κανόνες της λογιστικής τις εκάτέρωθεν τμηματικές παροχές, από τις οποίες, οι παροχές του ενός μέρους αποτελούν καταβολές απέναντι στις εκ των παροχών του άλλου απαιτήσεις, που δημιουργούνται εξαιτίας της μη άμεσης

ΞΕΡΗΘΗΚΕ
Η Εισηγήτρια

τακτοποίησης των δοσοληψιών τους, δεν αποτελεί αλληλόχρεο λογαριασμό, αλλά έχει χαρακτήρα απλού δοσοληπτικού λογαριασμού... Έτσι η συνδέουσα τα μέρη έννομη σχέση δεν είναι τραπεζικό άνοιγμα πίστωσης, αλλά κοινός δανεισμός, καθότι συμφωνήθηκε η εναγομένη τράπεζα να καταβάλει δάνεια στην ανωτέρω ομόρρυθμη εταιρεία και συνεπώς και στα ομόρρυθμα μέλη αυτής και η εταιρεία και έκαστος εταίρος ατομικώς ως μέλος αυτής, ανέλαβαν την υποχρέωση να τα επιστρέφουν τμηματικά και ορίσθηκαν και οι τοκοχρεολυτικές δόσεις. Κατ' ακολουθίαν των προαναφερομένων η βάση του υπολογισμού της οφειλής του ενάγοντος προκύπτει από το άθροισμα του ποσού του ληφθέντος κεφαλαίου χωρίς να υπολογίζονται οφειλές από τόκους και έξοδα, το άθροισμα δε αυτό πρέπει να πολλαπλασιαστεί με το συντελεστή δύο (2) και από το γινόμενο, που θα προκύψει, θα αφαιρεθούν οι οποτεδήποτε γενόμενες καταβολές εκ μέρους του ενάγοντος, οι οποίες πρέπει να αφαιρεθούν από το συνολικό ποσό της οφειλής, όπως αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 39 του Ν. 3259/2004 και στις οποίες περιλαμβάνεται και το ποσό των 459.265 ευρώ, το οποίο διαγράφηκε από την οφειλή του ενάγοντος, λόγω είσπραξης του από το λογαριασμό του Ν. 128/1975, κατ' εφαρμογή της 4216/Β/269/7.2.2001 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και το οποίο (ποσό) όμως ύστερα από εξακρίβωση των στοιχείων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ανέρχεται σε 252.948,07 ευρώ, όπως προκύπτει από την από 15-4-2004 πρόσθετη πράξη ρύθμισης οφειλών, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε, δυνάμει των ανωτέρω συμβάσεων εκταμιεύτηκε το συνολικό ποσό των (15.407,19 ευρώ + 26.529,72 ευρώ +

25.414,53 ευρώ + 28.833,46 ευρώ + 9.684,53 ευρώ + 347,78 ευρώ) = 106.217,21 ευρώ και δη: 1) για την 774/26-07-1985 σύμβαση πίστωσης εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 15.407,19 για την 493/17-09-1986 σύμβαση παροχής πίστωσης εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 26.529,72 ευρώ, 3) για την 494/17-09-1986 σύμβαση, παροχής πίστωσης εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 25.414,53 ευρώ, 4) για την 83/01-03-1988 σύμβαση παροχής πίστωσης εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 28.833,46 ευρώ, 5) για την 774/26-07-1985 σύμβαση πίστωσης, εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 9.684,53 ευρώ και 6) για την 19/10-02-1987 σύμβαση πίστωσης εκταμιεύτηκε κεφάλαιο 347,78 ευρώ. Το πιο πάνω συνολικό ποσό πολλαπλασιαζόμενο με το συντελεστή δύο (2), λόγω της αγροτικής ιδιότητας του ενάγοντος, διαμορφώνει τη βάση της οφειλής αυτών σε $(106.217,21 \text{ ευρώ} \times 2) = 212.434,42 \text{ ευρώ}$. Από το ποσό αυτό, αφού αφαιρεθεί το πιο πάνω ποσό, που έχει ήδη καταβληθεί, προκύπτει ότι η οφειλή του ενάγοντος από τις πιο πάνω συμβάσεις έχει ολοσχερώς εξοφληθεί και μάλιστα υφίσταται και πιστωτικό υπόλοιπο υπέρ αυτού, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού που διαγράφηκε από την οφειλή του ενάγοντος λόγω είσπραξης του από το λογαριασμό του Ν. 128/1975, κατ' εφαρμογή της 4216/Β/269/7 .2.2001 (βλ. και την από 17.12.2010 έκθεση πραγματογνωμοσύνης του οικονομολόγου - λογιστή - φοροτεχνικού Ηλία Κοντέα του Ευθυμίου). Κατόπιν αυτών, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο, αφού έκρινε, ότι η διάταξη του άρθρου 39 παρ. 5 του ν. 3259/2004 εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, λόγω συνδρομής στο πρόσωπο του ενάγοντος της ιδιότητας του αγρότη και της κρίσης περί ότι η έννομη σχέση που συνδέει τους διαδίκους από τις μεταξύ τους συναφθείσες 774/28.7.1985 και 19/10.2.1987 συμβάσεις πίστωσης για τα βραχυπρόθεσμα δάνεια, είναι αυτή της σύμβασης δανείου και όχι αυτή της σύμβασης

ΠΕΡΗΘΗΚΕ
Η Είσηψη

πίστωσης με αλληλόχρεο λογαριασμό και στη συνέχεια δέχθηκε, ότι η τελική οφειλή του ενάγοντος, σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, ανέρχεται στο προαναφερόμενο ποσό, πολλαπλασιάζοντας το άθροισμα των ληφθέντων δανείων με το συντελεστή 2, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε...". Με βάση τις παραδοχές αυτές, το Εφετείο έκρινε ότι είναι βάσιμη η ένδικη αγωγή, με την οποία ο ενάγων ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η έννομη σχέση, η οποία συνδέει αυτόν με την εναγόμενη τραπεζική εταιρία, όσον αφορά τις με αριθμούς 774/26-7-1985 και 19/10-2-1987 συμβάσεις πίστωσης, δυνάμει των οποίων εκταμιεύτηκαν βραχυπρόθεσμα δάνεια, δεν αποτελεί άνοιγμα πίστωσης, το οποίο κινήθηκε μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, αλλά σύμβαση δανείου, για την οποία τηρήθηκε απλός δοσοληπτικός λογαριασμός, ότι η οφειλή από τις άνω συμβάσεις καθώς και από τις 493/17-9-1986, 494/17-9-1986 και 83/1-3-1988 συμβάσεις μεσοπρόθεσμων δανείων πρέπει να υπολογισθεί, βάσει της παρ. 5 του άρθρου 39 του Ν.3259/2004, με βάση τα ληφθέντα κεφάλαια δανείων και να αναγνωρισθεί ότι, κατ' ορθή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 Ν. 3259/2004, η οφειλή του (ενάγοντος) προς την εναγόμενη τραπεζική εταιρία έχει πλήρως εξοφληθεί και στη συνέχεια απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμη την έφεση της αναιρεσιούσας, κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης, η οποία είχε κρίνει ομοίως. Με αυτά που δέχθηκε το Εφετείο ορθά δεν εφάρμοσε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 47 και 64 έως 67 του ΝΔ της 17-7/13-8-1923, 668 ΕμπΝ, 112 ΕισΝΑΚ, 361, 873 και 874 ΑΚ, όπως η έννοια αυτών αναλύθηκε στην προηγηθείσα σχετική νομική σκέψη, οι οποίες δεν ήταν εφαρμοστέες, ενώ ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 806-807 ΑΚ και 39 παρ.5 του Ν.3259/2004, όπως η έννοια αυτών επίσης αναλύθηκε

στην προηγούμενη σχετική νομική σκέψη, οι οποίες είχαν εν προκειμένω εφαρμογή, αντίθετα προς όσα ισχυρίζεται με το αιτιολογικό η αναιρεσείουσα, καθόσον τα ανελέγκτως πιο πάνω δεκτά γενόμενα ως αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά, που στήριζαν και την αγωγή του αναιρεσίβλητου, δικαιολογούν την απόρριψη της έφεσης της αναιρεσείουσας και την παραδοχή της αγωγής του αναιρεσίβλητου. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναίρεσης, από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, με τον οποίο αποδίδεται στη προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια της παραβίασεως των προαναφερομένων κανόνων ουσιαστικού δικαίου, είναι αβάσιμος. Εξάλλου η παραδοχή της προσβαλλόμενης αποφάσεως ότι από το συνολικό ποσό της οφειλής του αναιρεσίβλητου είναι αφαιρετέο το ποσό των 459.265 ευρώ, αφού αυτό διαγράφηκε από την οφειλή του λόγω εισπραξης από το λογαριασμό του Ν.128/1975, ως καταβολή γενόμενη από τρίτον κατά την έννοια της παρ.8 του άρθρου 39 του Ν.3259/2004, η οποία πρέπει να αφαιρείται από το ποσό της οφειλής κατά τον επανακαθορισμό της σύμφωνα με τις διατάξεις του πιο πάνω άρθρου, αποτελεί πλήρη και σαφή αιτιολογία που στηρίζει επαρκώς το διατακτικό της αποφάσεως, χωρίς να καταλείπονται λογικά κενά. Επομένως ο δεύτερος λόγος αναίρεσης, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια από τον αριθμό 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, είναι αβάσιμος.

3.- Κατ' ακολουθίαν, μη υπάρχοντος άλλου λόγου προς έρευνα, πρέπει να απορριφθεί η ένδικη αίτηση αναίρεσης, να διαταχθεί η εισαγωγή του κατατεθέντος από την αναιρεσείουσα παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο και να καταδικασθεί αυτή, ως ηττώμενη, στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσίβλητου (άρθρα 176, 183, 191 παρ.2 ΚΠολΔ), ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

ΔΕΩΡΗΘΗ
Η Εισαγγελέας

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ Α ΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 26-7-2016 (αριθμ. εκθ. κατ. 707/28-7-2016) αίτηση της υπό ειδική εκκαθάριση ανώνυμης τραπεζικής εταιρίας με την επωνυμία "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. " για αναίρεση της υπ' αριθμ. 4839/2013 απόφασης του (Τριμελούς) Εφετείου Αθηνών.

Διατάσσει την εισαγωγή του κατατεθέντος από την αναιρεσείουσα παραβόλου στο Δημόσιο Ταμείο. Και

Καταδικάζει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσίβλητου, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 29 Ιανουαρίου 2020.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 3 Φεβρουαρίου 2020.

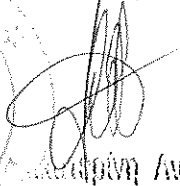
**Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ
ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ**

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Πιστό Αντίγραφο
Θεωρήθηκε για τη νόμιμη
σήμανση.

Αθήνα 16 ΙΟΥΝ. 2020
Ο/Η Γραμματέας

Καλλιόπη Ανταναστασοπούλου

1957-1958

...

2

...

...